

Akademie múzických umění v Praze

Divadelní fakulta

Katedra filmové a televizní scénografie

Oponentský posudek

Magisterské práce

**Výtvarná koncepce filmu Obydlený ostrov podle knihy
Arkadie a Borise Strugackých.**

Bc. Anna Astakhova

Vedoucí práce: Akad Arch. Jindřich Kočí

Oponent: Ing. arch. Mgr. Radmila Ibllová

Praha 4.9.2017

V úvodu bych ráda ocenila autorčin výběr námětu pro svoji diplomovou práci podle knihy bratrů Strugackých. Příběh této knihy je zajímavým filmovým námětem, který byl již v minulosti zfilmován, jak také autorka podrobně uvádí v teoretické části své diplomové magisterské práce. Nepovažuji za vhodné, že v podrobném rozboru filmů je uveden také film, který byl natočen podle stejné knihy, jako je zpracovaná magisterská práce.

Zajímalo by mne, proč jste si pro svoji diplomovou práci zvolila knihu, která již byla zfilmována a navíc se na tuto filmovou realizaci odkazujete v teoretické části, která má sloužit k prezentaci samotného sci-fi žánru obecně a nikoliv k rozboru již hotového díla se stejným námětem?

V úvodu své teoretické práce autorka uvádí podrobný rozbor samotného žánru sci-fi, s detailním popisem jednotlivých subžánrů, s historií vzniku tohoto žánru, včetně národních specifik, které se tomuto žánru věnují s rozdílným přístupem. Autorka správně vnímá a komentuje, jak různě si tento žánr osvojují a zpracovávají rozdílné národnosti a také rozdílná politická zřízení. Správně si všímá, že sci-fi žánr lze zneužít k vlastní politické propagandě v politicky nestabilních zemích.

Zajímalo by mne, proč jste v této teoretické části opomněla český sci-fi žánr, který je zcela osobitý ve vývoji českého filmu, právě v období trvání tzv. vynuceného střeoevropského „socialistického bloku“ mezi lety 1948 a 1989, navíc, když studujete v Praze?

Z teoretického rozboru vyplývá, že ruská sci-fi kinematografie za svoji historii nepřináší tomuto žánru v celosvětovém měřítku příliš inovativních myšlenek či nápadů, naopak je prezentována s velkou dávkou autorčiny nespokojenosti jak s historickým vývojem sci-fi žánru v rodné zemi, tak i se současným stavem tohoto žánru v novodobé ruské kinematografii. Přes tuto subjektivní kritiku některé z výtvarných forem ve vlastní práci autorka přesto využívá obdobně (např. stejné zakřivení horizontu, poušť s pískem, podobná barevnost, apod.), jako v kritizované výtvarné filmové koncepci knihy bratrů Strugackých. V rozboru vybraných sci-fi filmů autorka zpracovává pouze dva ruské filmy, které se zabývají podobným sci-fi tématem, ale v rozboru filmů zcela postrádám alespoň 3 další filmy z cizích produkcí, které měly či mohly mít vliv na ruskou sci-fi kinematografii. Rozbor filmů tedy považuji za nedostatečný, neboť nenabízí požadovaný počet minimálně 5 filmů, které mají zpracovávaný sci-fi žánr v teoretické části reprezentovat.

Zajímalo by mne, proč jste omezila rozbor vybraných filmů jen na Vámi vybrané 2 ruské filmy s a nerozšířila jste teoretickou část o nějaké zástupce filmů, které určovaly trend ve sci-fi žánru?

Výtvarná koncepce filmu *Obydlený ostrov* je velmi profesionálně zpracovaný návrh, který autorka prezentuje sérií vynikajících perspektiv. Autorka uvádí, že pro ni bylo nejtěžším momentem, jak se vyhnout tzv. výtvarnému „klišé“ totalitárních systémů, a jako cíl svého výtvarného záměru uvádí vytvoření reálného a funkčního světa bez ohledu na daný politický režim.

Způsob, kterým tuto vizi autorka prezentuje v návrhu, je zobrazen potlačením výrazné barevnosti a eliminací depresivních odstínů barevnosti města, který má reprezentovat snovou atmosféru bez viditelných symbolů moci.

Myslíte si, že opravdu existuje uvěřitelná možnost, že by se kdekoliv na světě politická moc ve vlastní zemi projevovala pouze Vašimi popsány vybranými výtvarnými prostředky?

Přes původní vize o ideálním světě se v autorčině návrhu objevují stavby, které totalitární moc přímo reprezentují a jsou symbolem, který by žádný demokratický stát nevybudoval. Autorka

současně rozděluje město kontrastem mezi neuspořádaností obydlí běžných lidí a uspořádaným „veřejným“ světem, kde státní budovy jsou mohutné, neprůhledné a lesklé. Ve městě se neobjevuje žádná viditelná agitace, propaganda probíhá bez drátů, jak uvádí autorka. Přesto se někde v ulicích dráty objevují, jsou však jen v jedné z perspektiv. Podobně autorka prezentuje, že kromě moderních bezdrátových komunikačních systémů, je ve městě voda rozváděna trubkami po fasádě, jako motiv reprezentující dezorganizaci obyvatelstva.

Máte bližší představu, kde na Zemi lze vodit rozvody vody po fasádách domů? Máte bližší představu, kde na Zemi lze stavět domy s plochými střechami vícepatrových objektů?

V návrzích chybí veřejné osvětlení, jak velmi zřídka se v perspektivách města objeví lampa. Současně ve městě zcela chybí dopravní značení pro provoz, který je ve městě zobrazen. Charakter objektů, městský mobiliář, struktura provozu aut a chodců, včetně městské zeleně, průmysl, jednoznačně určuje život města a jak město samo funguje. Autorka má velký smysl pro detail i pro osobitou atmosféru, má velmi vytríbený precizní způsob výtvarného zpracování, nicméně v prezentaci města jsou v návrhu viditelné protiklady, které si protirečí. Systém malých vysílačů je jako jediné z městského vybavení výtvarně dotaženo a je tedy uvěřitelné.

Bylo Vaším záměrem takto protikladně vyjádřit město, které se jeví jako zcela nefunkční? Jak byste osvětlila ulice při večerních scénách? Jak by se ve městě přes silnice pohybovali lidé? Jak je město zásobováno např. elektřinou?

Všechny interiéry, které autorka prezentuje, jsou zpracovány s velkou pečlivostí a precizností. Vidíme všechny detaily prostoru, umíme se v interiéry velmi jednoduše ztotožnit. Jediné, co v interiérech opět postrádám, je vytápění a osvětlení některých interierů. V interiérech, které reprezentují státní budovy, jsou všechna okna dvojitá, která evokují zcela jiné město než voda, tažená po fasádě objektů.

Nicméně, tyto technické nedostatky výtvarného návrhu, které znejišťují logické pochopení města, nepřevažují celkový velmi kvalitní dojem z odevzdané diplomové práce. Anna Astakhová touto prací dokazuje, že pro ni bylo studium Filmové scénografie přínosem, a že během studia objevila vlastní výtvarný projev, se kterým bude v praxi přínosem pro filmovou scénografii.

Práci autorky hodnotím hodnocením C.

V Praze 4.9.2017

Ing.arch. Mgr. Radmila Iblová